

SMS-lån

En kartläggning av unga vuxnas erfarenheter

KFM Rapport 2007:2

Förord

Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket har under det senaste året noga följt utvecklingen samt uppmärksammat olika problem med sms-lån. Antalet ansökningar om betalningsförelägganden som rör obetalda sms-lån har ökat och framförallt är det unga vuxna i åldern 18-25 år som är överrepresenterade.

För att hantera problemet och bromsa denna nya trend bildades en arbetsgrupp med representanter från Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket. Syftet med samarbetet har bla varit att öka kunskaperna om sms-lån samt unga vuxnas egna erfarenheter av denna låneform. Kunskapen kommer bland annat att användas i de båda myndigheternas förebyggande arbete.

Arbetsgruppen har under hösten 2007 genomfört en enkätundersökning om sms-lån på community-sajten Playahead. Resultaten från denna undersökning redovisas i denna rapport.

Vi vill passa på att uttrycka vår glädje över att så många unga vuxna har tagit sig tid att besvara vår enkätundersökning!

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Bakgrund och problemområde.....	4
1.2 Syfte.....	5
1.3 Avgränsningar.....	5
2. Vad är ett sms-lån?.....	5
3. Sms-lånemarknaden	6
4. Sms-lånens utveckling i Kronofogdemyndighetens statistik	6
5. Resultat.....	7
5.1 Bakgrundsvariabler.....	8
5.2 Resultat - minienkäten.....	9
5.3 Resultat - fördjupad enkät.....	12
5.4 Korstabeller utifrån våra frågeställningsområden	21
6. Sammanfattning	26
Bilaga 1: Enkätfrågorna	30
Bilaga 2: Enkätsvaren.....	36
Bilaga 3: Metod.....	37

1. Inledning

1.1 Bakgrund och problemområde

I mars 2006 lanserades en ny låneprodukt, sk sms-lån, på den svenska marknaden. De gav förutsättningar att låna en relativt liten summa pengar och de skulle betalas tillbaka på relativt kort tid. Kontakter med långivaren sköttes framför allt genom sms eller via Internet. Det vanligaste sättet att, åtminstone fram till för något år sedan, låna mindre summor med kort återbetalningstid har annars varit genom betal- eller kreditkort.

Såväl Kronofogdemyndigheten som Konsumentverket har det senaste året uppmärksammat olika problem med sms-lånen. Obetalda sms-lån har ökat kraftigt det senaste året enligt Kronofogdens statistik över ansökningar om betalningsförelägganden och framförallt är unga vuxna överrepresenterade i statistiken. 40 % av ansökningarna om betalningsföreläggande pga sms-lån avser nämligen personer i åldern 18-25 år. Vidare har antalet kreditgivare på sms-lånemarknaden ökat från att ha varit 3 stycken till att nu överstiga 20 stycken.

Konsumentverket agerade på ett tidigt stadium mot kreditformen. Redan 31 mars 2006 anmälde KO ett sms-låneföretag för ocker men åklagaren lade ner det ärendet. KO stämde även ett sms-låneföretag i Marknadsdomstolen pga den aggressiva marknadsföringen som hade snabbhet i fokus samt saknade information om kreditkostnad och löptid. Eftersom Marknadsdomstolen endast delvis gav bifall skrev Konsumentverket en hemställan till regeringen för att uppmärksamma behovet av en förändring i lagstiftningen (Konsumentkredit-, Marknadsförings- och Avtalsvillkorslagen). Utöver detta har Konsumentverket ytterligare ett mål i Marknadsdomstolen som ännu inte är avgjort. Det målet gäller de förhållandevis höga avgifterna för att få låna. Kronofogdemyndigheten har i media uttryckt önskemål om förändringar gällande snabbheten vid utbetalning samt krav på kreditprövning när det gäller sms-lånen.

För att bromsa utvecklingen med att allt fler unga blir skuldsatta på grund av sms-lånen har Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten sett ett behov av att få mer kunskap. Båda myndigheterna ville exempelvis få veta mer om varför unga vuxna valt att ta sms-lån och vad de använt pengarna till. Som en del av denna kunskapsinhämtning enades myndigheterna om att

genomföra en gemensam aktivitet i form av en kartläggning med hjälp av en enkätundersökning på communitysajten Playahead¹.

1.2 Syfte

Syftet med enkätundersökningen var att genom en kartläggning få en ökad kunskap om unga vuxnas erfarenheter av och syn på sms-lån.

1.3 Avgränsningar

Vi valde att avgränsa vår enkätundersökning till att innefatta unga vuxna mellan 18 - 25 år som loggade in på communitysajten Playahead under perioden 11 - 21 oktober 2007.

2. Vad är ett sms-lån?

Det mest utmärkande för sms-lånen är för det första snabbheten i ansöknings-, beviljnings- och utbetalningsprocessen. Just snabbheten framhålls gärna som det kanske främsta säljargumentet för denna lånetyp. Andra egenskaper som utmärker lånen är den korta löptiden och de låga lånebeloppen. Av nämnda anledningar kallas de ofta för ”snabblån”, ”snabbkrediter” eller ”korttidskrediter”. Vi använder dock endast begreppet sms-lån i denna rapport.

Den här typen av utlåningsverksamhet med små belopp och korta löptider är inte tillståndspliktig utan kräver endast en registrering hos Finansinspektionen. I konsumentkreditlagen finns dessutom särskilda undantagsregler för små lån med kort löptid. Exempelvis finns inget krav på att kreditprövning måste ske. Vissa sms-låneföretag uppger dock själva att de regelmässigt gör någon form av kontroll av varje kunds återbetalningsförmåga innan de beviljar sms-lån.

Företagen marknadsför sms-lånen med att ränta inte utgår men för att få låna får kredittagaren betala en avgift. Denna avgift varierar med storleken på krediten och är olika stor hos olika kreditgivare.

¹ www.playahead.se

De avgifter som sms-låneföretagen tar ut benämns med olika termer av företagen själva. En del kallar avgiften för låneavgift medan andra kallar den kreditkostnad. Administrationskostnad, administrationsavgift, handläggningskostnad, uppläggningsavgift, avgift och kostnad är andra ord som förekommer på deras hemsidor. Ofta utgår dessutom en sms-avgift på cirka 10 – 30 kronor.

Även om sms-låneföretagen generellt uppger att ingen kund kan ha flera sms-lån samtidigt på samma företag hindrar inte detta att samma person kan ha flera sms-lån samtidigt - men hos olika sms-låneföretag.

3. Sms-lånemarknaden

Sms-lån introducerades i Sverige av företaget Mobillån Sverige AB i mars 2006. Därefter har ett flertal ytterligare aktörer, dvs kreditgivare, tillkommit. I oktober 2006 var antalet sms-låneföretag sex stycken. Idag, december 2007, uppskattar Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten att antalet företag som ägnar sig åt sms-lån är mellan 20 till 25 stycken.

Antalet kreditgivare ser vi alltså har ökat stort under det senaste året men det finns ingen statistik över hur många sms-lån som beviljas. Däremot har vi kännedom om antalet ansökningar om betalningsföreläggande angående sms-lån i Kronofogdens statistik. Detta redogör vi för i nästa kapitel.

4. Sms-lånens utveckling i Kronofogdemyndighetens statistik

I september 2006 gjorde Kronofogdemyndigheten en första sammanställning av ansökningarna om betalningsföreläggande rörande sms-lån. Det var 390 ansökningar som hade kommit in och av dessa var det 44 % som avsåg unga vuxna, det vill säga åldersgruppen 18-25 år². Av de som ansökningarna riktades mot hade 59 % sedan tidigare annan skuld registrerad hos Kronofogdemyndigheten.

² Kronofogdemyndighetens SUPRO-register 2006-09-06

När Kronofogdemyndigheten sammanställde statistik för helåret 2006 var totala antalet ansökningar 1 407 stycken varav 39,2 % avsåg gruppen 18 – 25 år. Andelen som tidigare hade registrerad skuld hos Kronofogdemyndigheten var 57,8 %.³

När Kronofogdemyndigheten sedan sammanställde statistik avseende första halvåret 2007 uppgick antalet ansökningar till 4 579 stycken och 40 % av dessa utgjordes av gruppen 18 – 25 år.⁴ Trots detta är alla sms-låneföretag inte medräknade. Anledningen är att vissa företag överlåter sina fordringsanspråk till inkassobolag som sedan ansöker om betalningsföreläggande utan angivande av grunden för fordran vilket i sin tur betyder att de inte syns i Kronofogdemyndighetens statistik över ansökningar om betalningsföreläggande gällande sms-lån.

Vidare konstaterade Kronofogdemyndigheten att i början av 2007 inkom cirka 600 ansökningar per månad men i juni 2007 hade den siffran stigit till närmare 1 000. Enligt Kronofogdemyndighetens bedömning fanns då inget som tydde på att antalet ansökningar per månad skulle minska, snarare tvärtom. Kronofogdemyndigheten framhöll att om inte trenden med ökat antal ansökningar bröts kunde antalet ärenden under 2007 komma att överstiga 10 000. Redan efter de tre första kvartalen 2007 kan vi konstatera att 13 337 ansökningar kommit in.⁵

5. Resultat

I detta kapitel presenterar vi resultaten av enkätundersökningen på Playahead. Vi börjar med att presentera bakgrundsvariablerna kön, ålder och geografiskt område. Därefter presenterar vi enkätsvaren från minienkäten och den fördjupade enkäten. Frekvensfördelningen av svaren för varje fråga presenteras i ett diagram. Dessutom ges beskrivningar i löpande text utifrån diagrammen. Vi har även, där vi anser att det har betydelse valt att redovisa bakgrundsvariabeln kön i vissa specifika frågor. Slutligen beskriver vi i löpande text resultaten från korstabelleringar av olika frågor. Dessa presenteras utifrån ett antal frågeställningsområden som vi utgick från när vi utformade enkätfrågorna. Mer om dessa finns i bilaga 3.

³ Kronofogdemyndighetens SUPRO-register 2006-12-31

⁴ Kronofogdemyndighetens SUPRO-register 2007-06-30

⁵ Kronofogdemyndighetens SUPRO-register 2007-10-01

Observera att vissa frågor i enkätundersökningen var frågor med flera möjliga svarsalternativ, sk flervalsfrågor. I denna rapport är dessutom alla %- satsen avrundade till heltal. Detta kan medföra att det inte blir exakt 100 %.

5.1 Bakgrundsvariabler

Här följer en kort presentation av fördelningen utifrån bakgrundsvariablerna kön, ålder och geografiskt område. Antalet respondenter, dvs de som har svarat på enkätundersökningen, är 12 220 där inte annat anges.

Kön	%
Kvinnor	56 %
Män	44 %
Summa %	100 %

Andelen kvinnor som besvarade enkäten var 56 % och andelen män var 44 %. Detta motsvarar 6 843 kvinnor och 5 377 män.

Ålder	%
18 – 19 år	60 %
20 – 25 år	40 %
Summa %	100 %

Vi kan se att andelen ”Yngre” unga vuxna, det vill säga 18-19 år är större, 60 %, än andelen ”Äldre” unga vuxna som är 40 %.

Geografiskt område	%
Skåne	3 %
Stockholm	71 %
Västra Götaland	4 %
Uppsala	8 %
Övriga län	14 %
Summa %	100 %

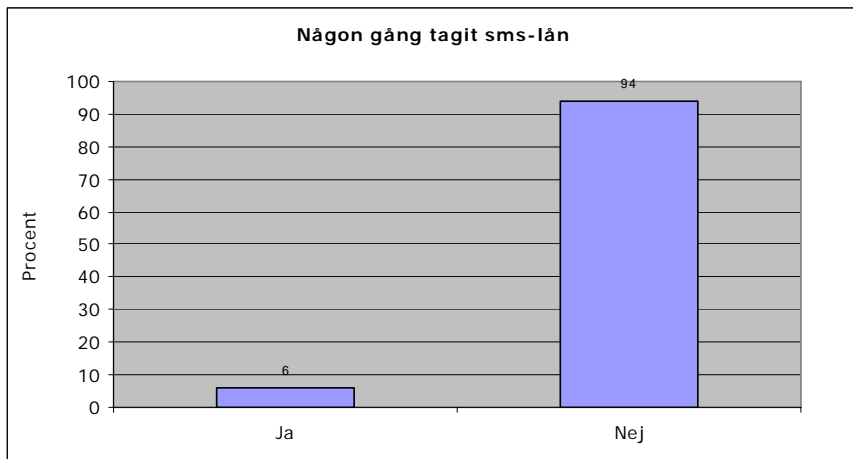
n: 12 217

71 % av respondenterna bor i Stockholmsområdet. Playahead uppger själva att de har flest medlemmar i Stockholm, Göteborg och Malmö, med en övervikt i Stockholm (60 %). Vi kan alltså

konstatera att vi har en ännu större övervikt av respondenter från Stockholm än vad Playahead själva har bland sina medlemmar.

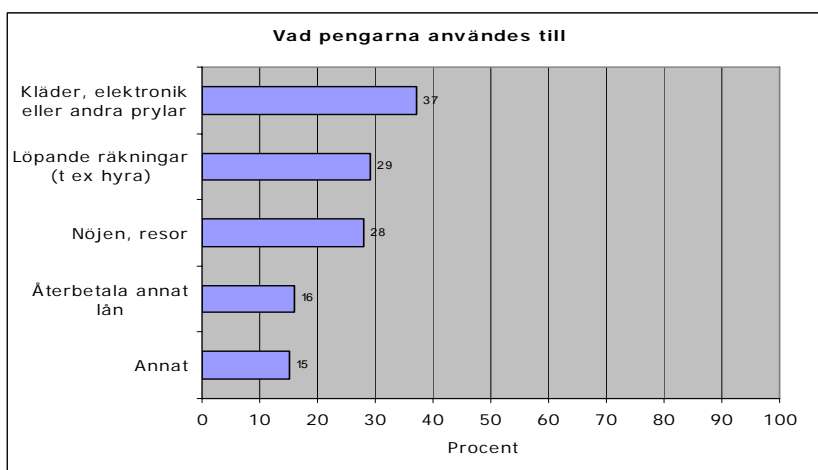
5.2 Resultat - minienkäten

Har du någon gång tagit sms-lån?

På denna första fråga som samtliga 12 220 respondenter besvarade svarade 6 % att de någon gång hade tagit ett sms-lån. Detta motsvarar 740 stycken respondenter. Av dessa var 65 % kvinnor och 35 % män. 94 %, dvs 11 480 respondenter, svarade däremot att de inte hade tagit något sms-lån.

Vad använde du pengarna till?

Flervalsfråga.

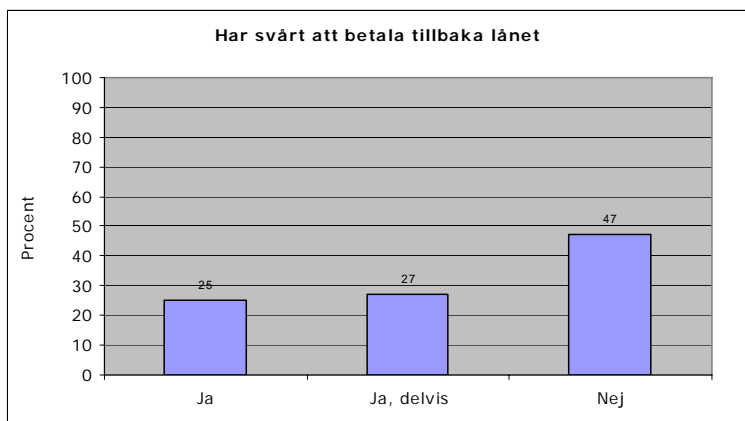
Av dem som svarat att de hade tagit sms-lån har 37 % svarat att de har använt pengarna de lånat till kläder, elektronik eller andra prylar. 29 % använde pengarna till att betala löpande räkningar (tex

hyra). 28 % hade däremot använt pengarna de lånat till nöjen och resor medan 16 % hade använt pengarna till att betala andra lån. Vilken typ av lån framgår dock inte i enkätundersökningen.

Under svarsalternativet ”annat” fanns det möjlighet för respondenterna att ange ett eget svar. Exempel på sådana svar var att pengarna använts till alkohol, droger, poker, mat eller att de lånat pengar åt någon annan, till exempel en förälder.

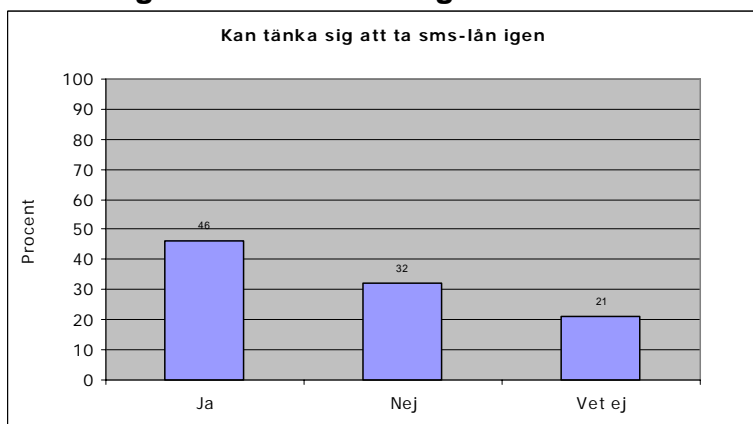
En skillnad utifrån bakgrundsvariabeln kön var att kvinnor (31 %) svarat att de använder sina lånade pengar till nöjen och resor i högre utsträckning än män (25%) samt att män i högre utsträckning använder sina pengar till löpande räkningar (män 34% och kvinnor 25%).

Hade du eller har du svårt att betala tillbaka lånet?

Mer än hälften har svarat att de hade eller har svårt eller delvis svårt att betala tillbaka lånet. Resterande har svarat att de inte haft svårt att betala.

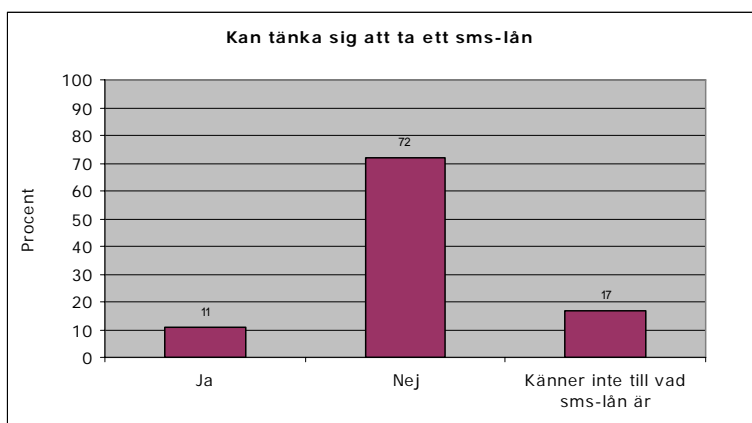
Kan du tänka dig att ta ett sms-lån igen?

Nästan hälften av dem som har tagit ett sms-lån kan tänka sig att ta ett sms-lån igen. Cirka en tredjedel svarar dock att de inte kan tänka sig att ta sms-lån igen. Resterande 21 % är osäkra på om de kan tänka sig att ta sms-lån igen.

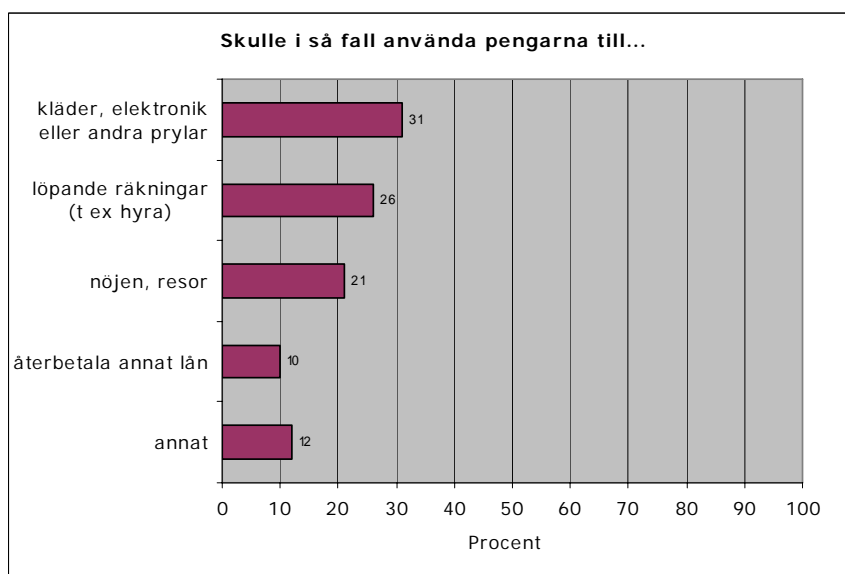
Det visade sig att 51 % av kvinnorna kan tänka sig att ta ett sms-lån igen, medan motsvarande siffra hos män är 39 %. 29 % av kvinnorna och 38 % av männen kan inte tänka sig att ta ett sms-lån igen.

Skulle du kunna tänka dig att ta ett sms-lån?

Bland de som inte tagit sms-lån har drygt var tionde svarat att de kan tänka sig att ta sms-lån. 72 % svarar dock att de inte kan tänka sig det medan 17 % har svarat att de inte känner till vad sms-lån är.

Vad skulle du använda pengarna till i så fall?

Flervalsfråga.

Av dem som inte tagit sms-lån svarade 31 % att de skulle använda pengarna till kläder, elektronik eller andra prylar medan 26 % svarade löpande räkningar. 21 % skulle använda pengarna till nöjen och resor medan 10 % skulle återbetala andra lån.

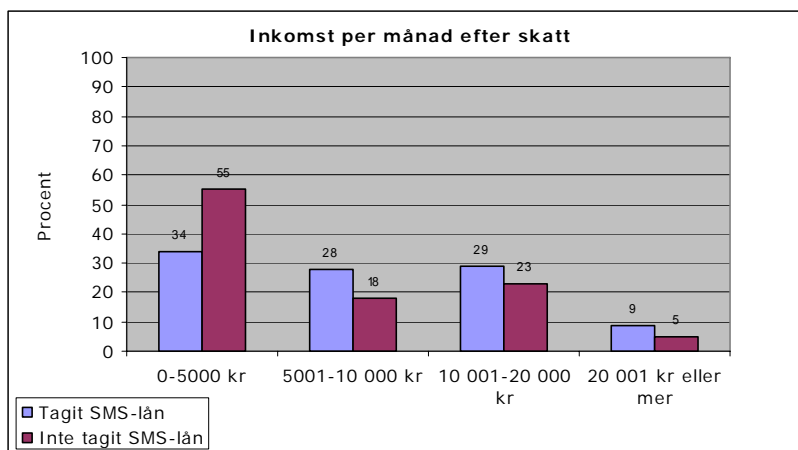
Under svarsalternativet ”annat” anges bl a att pengarna skulle användas till mat, smink, poker, droger eller att de skulle låna för att de snabbt behöver pengar i någon situation.

22 % av kvinnorna hade svarat att om de tog ett sms-lån skulle de använda pengarna till löpande räkningar. Motsvarande siffra för männen var 33%.

5.3 Resultat - fördjupad enkät

Av dem som svarat att de någon gång tagit ett SMS-lån var det 75 % som valde att svara på ytterligare frågor, vilket motsvarar 477 respondenter. Av de respondenter som svarat att de inte har tagit något SMS-lån är det 70 % som väljer att svara på ytterligare frågor, vilket motsvarar 7 716 respondenter.

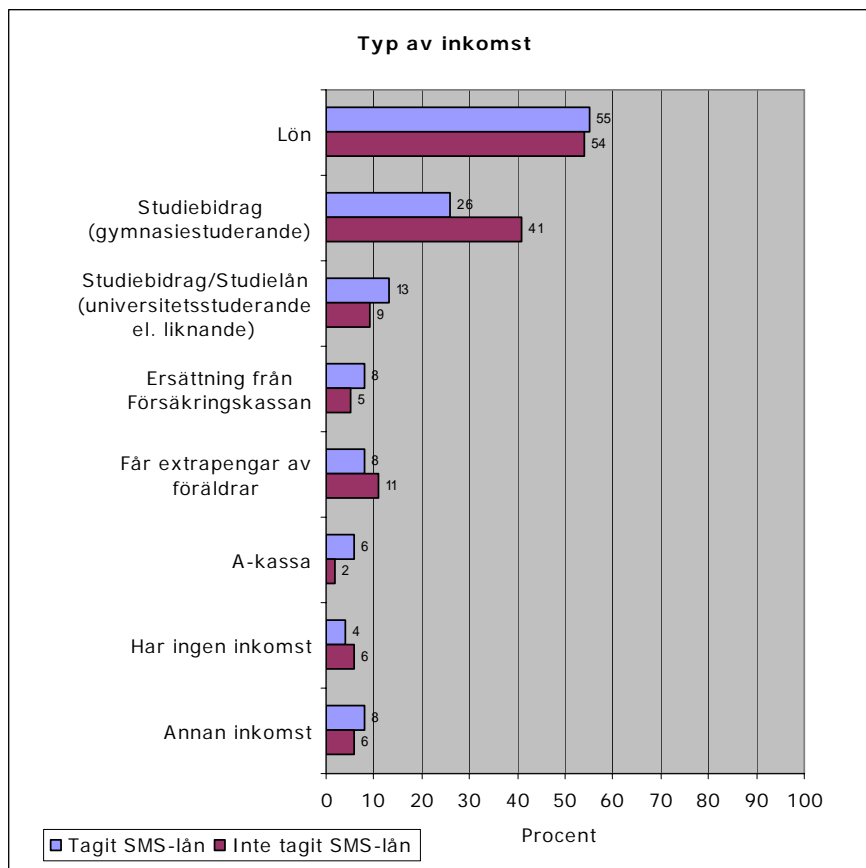
Inkomst per månad efter skatt?

Bland de respondenter som tagit sms-lån är fördelningen relativt jämn mellan de tre första inkomstnivåerna. Bland dem som inte tagit sms-lån har över hälften en inkomst under 5 000 kr.

Bland dem som tagit sms-lån och som hade en inkomst mellan 5 001 – 10 000 kronor är det fler män (34%) än kvinnor (23%). I övrigt är det inga stora skillnader.

Typ av inkomst?

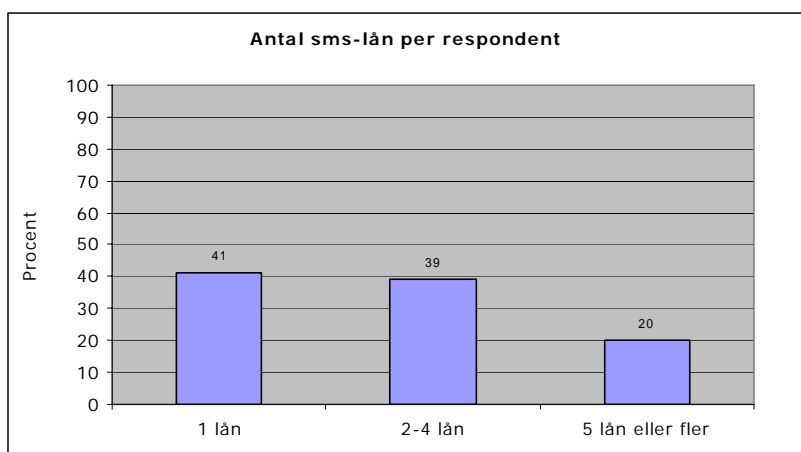

Flervalsfråga.

Många av respondenterna har lön eller studiebidrag som typ av inkomst, både bland dem som tagit sms-lån och bland dem som inte gjort det. Den största skillnaden är på studiebidrag som 41 % av dem som inte tagit sms-lån och 26 % av dem som tagit sms-lån har uppgett som typ av inkomst. Även svarsalternativet ”får extrapengar av föräldrar” har fler som inte tagit sms-lån uppgett som typ av inkomst (11 % mot 8 % som tagit sms-lån). Av dem som har svarat att de har tagit sms-lån har 8 % angett att de har någon form av ersättning från Försäkringskassan.

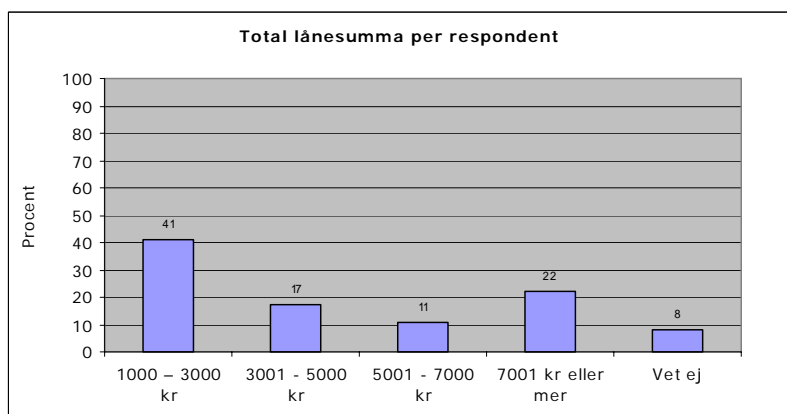
Under svarsalternativet ”annan inkomst” anges bland annat socialbidrag, svartjobb samt värnplikt.

Hur många sms-lån har du tagit?

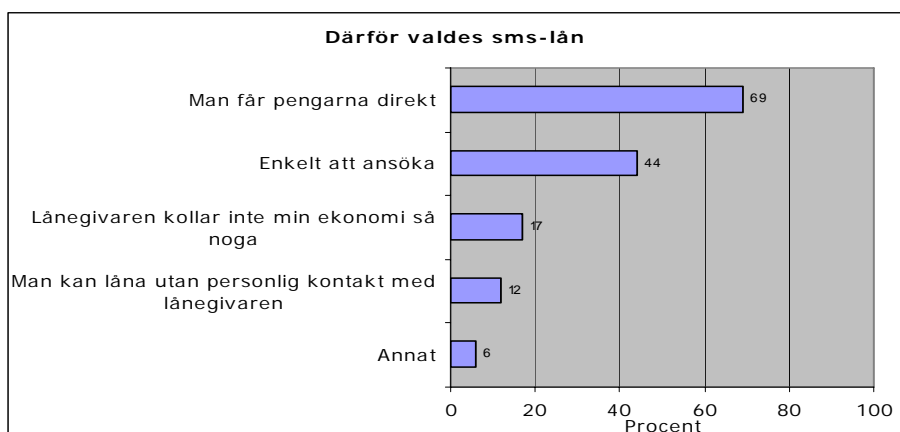
Av dem som tagit sms-lån har 41 % tagit ett sms-lån medan 39 % har tagit 2-4 lån. Var femte har svarat att de har tagit fler än 5 lån. Räknar man ihop dem som tagit 2 lån eller fler blir andelen 59 %.

Hur mycket har du sammanlagt lånat?

41 % anger att de har lånat max 3 000 kronor medan 17 % totalt har lånat mellan 3 001 och 5 000 kronor. Om man slår ihop dem som svarat att de har lånat 5 001 eller mer är andelen 33 % vilket motsvarar en tredjedel av samtliga som svarat att de har tagit sms-lån. 8 % har däremot svarat att de inte vet den totala lånesumman.

Varför valde du att låna via sms?

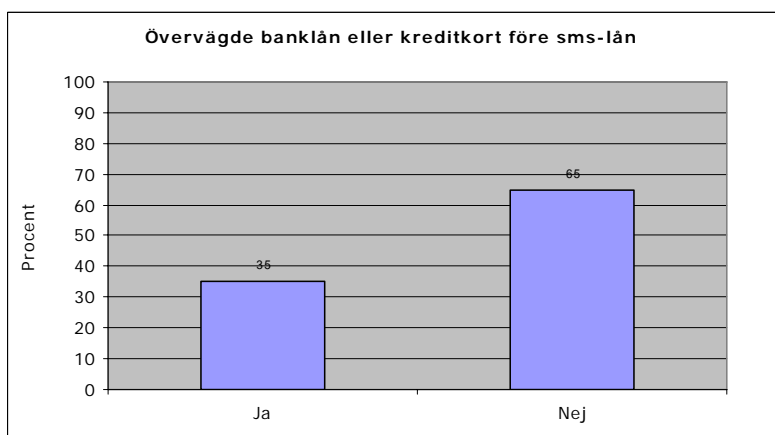
Flervalsfråga.

I topp som svar på frågan varför respondenterna valde att ta sms-lån återfinns svarsalternativet ”man får pengarna direkt” (69%) och därefter svarsalternativet som handlade om att det är enkelt att ansöka om sms-lån (44%). 17 % har angett att valet grundar sig på att långivaren inte kollar ekonomin så noga innan lånet beviljas. 12 % svarade att svarsalternativet ”man kan låna utan att ta personlig kontakt med långivaren” hade betydelse för att de hade valt sms-lån. Endast 6 % hade svarat annat skäl.

Exempel under svarsalternativet ”annat” var att det var det enda lån som de fick beviljat, att de behövde bara låna en mindre summa eller att de hade betalningsanmärkning.

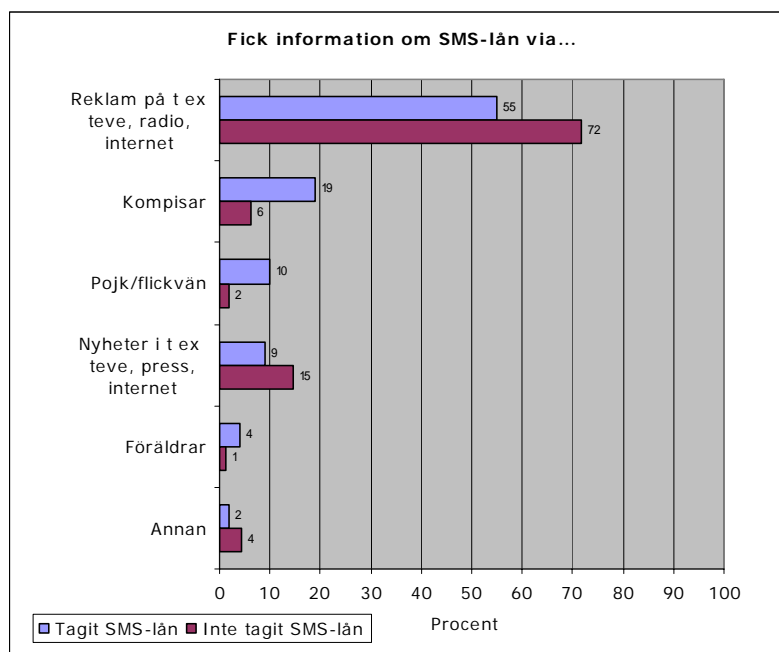
Fler män (72 %) än kvinnor (65 %) uppger att de har tagit ett sms-lån för att de får pengarna direkt.

Övervägde du att ta ett banklån eller skaffa kreditkort innan du valde att ta ett sms-lån?

65 % av samtliga respondenter övervägde aldrig något banklån eller kreditkort innan sms-lånet togs. Ingen större skillnad mellan könen kunde ses.

Hur fick du reda på att du kan låna pengar via sms?

Flervalsfråga.

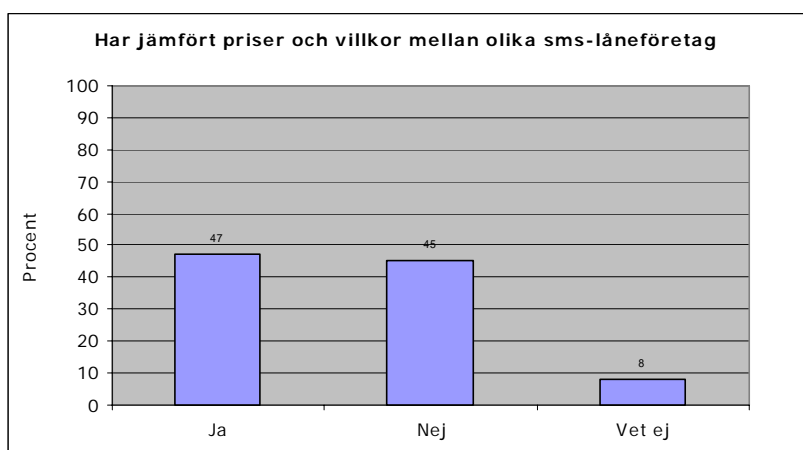
Framförallt är det reklam på t ex teve, press, internet som har gjort att de fått reda på att man kan låna pengar via sms.

Bland dem som tagit sms-lån kommer kompisar på andra plats (19%). För dem som inte tagit sms-lån är det däremot nyheter i t ex teve, press, internet som kommer på andra plats (15%).

Exempel under svarsalternativet "annan" är lärare, eller att de som tagit sms-lån nämner specifika personer. Bland dem som inte tagit sms-lån är det flera som svarar att de fått information i skolan, på tunnelbanan, bussen eller att de inte vet något om det. Det finns även de som svarat att de fått information om sms-lån på Playahead där enkätundersökningen genomfördes.

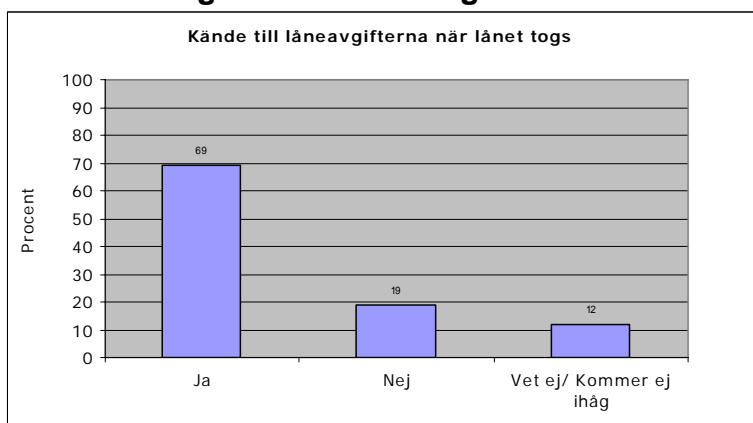
Bland dem som har tagit sms-lån har männen (63%) i högre grad än kvinnor (50 %) fått sin information via reklam, medan kvinnor i högre grad än män fått informationen via sina kompisar (kvinnor 23%, män 13%).

Har du jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag innan du tog lånet/lånen?

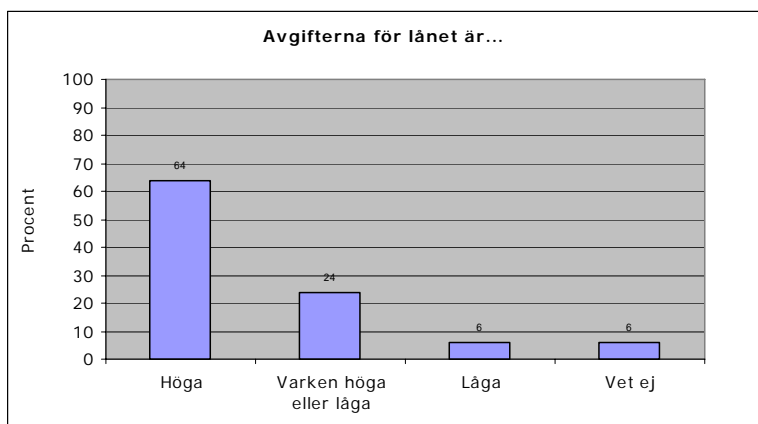
Det är ungefär lika många som har jämfört priser och villkor mellan sms-låneföretag innan de tog lånet/lånen (47%) som inte har gjort det (45%). Nästan var tionde har dock svarat att de inte vet om de jämfört priser och villkor innan de tog lånet. Ingen större skillnad mellan könen fanns.

Kände du till låneavgifterna när du tog lånet?

69 % av de som tagit sms-lån kände till låneavgifterna när lånet togs, medan nästan en tredjedel (31%) inte kände till låneavgifterna eller inte kommer ihåg om de kände till dem.

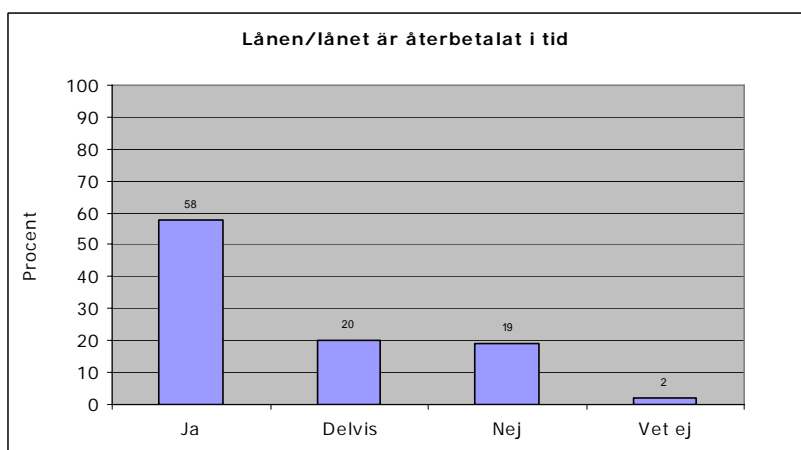
Tycker du att avgifterna för lånet är...?

Cirka två tredjedelar av respondenterna tycker att avgifterna för lånet är höga, medan knappt en fjärdedel tycker att de varken är höga eller låga. Endast 6 % tycker att avgifterna är låga.

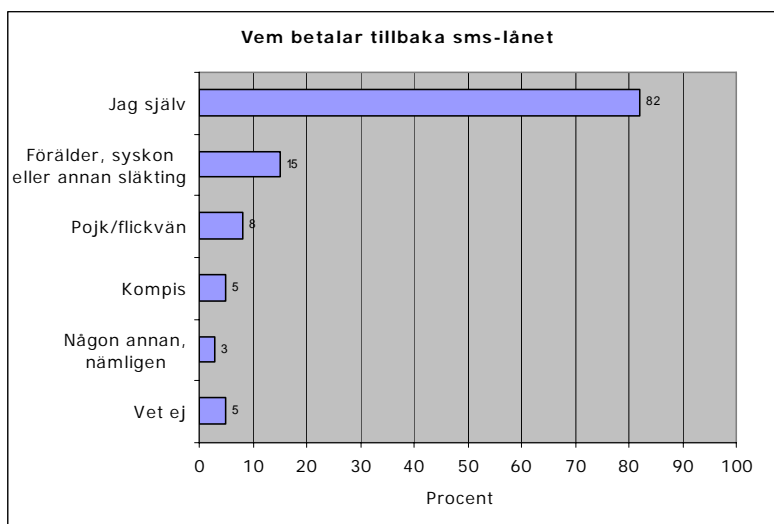
Männen (74 %) har i högre utsträckning än kvinnor (57 %) svarat att avgifterna för lånen är höga

Är lånet/lånen du tagit återbetalade i tid?

Drygt hälften har betalat tillbaka sina lån i tid, medan totalt 39% bara delvis eller inte alls har betalat tillbaka sina lån/lånet.

Vem har betalat/ska betala tillbaka sms-lån som du tagit?

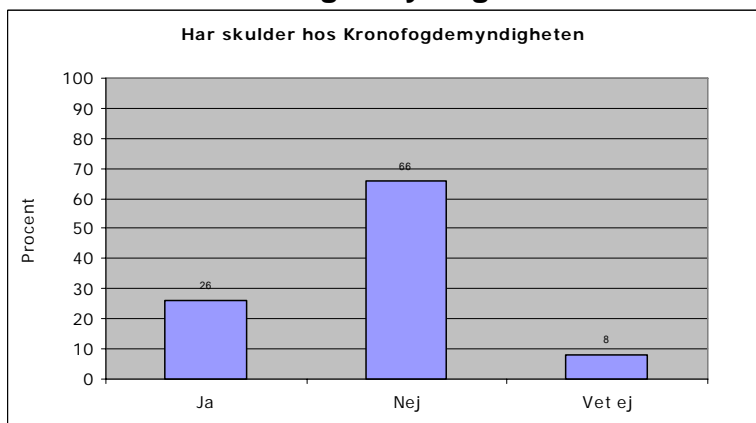

Flervalsfråga.

Till största delen betalas lånet tillbaka av den som själv tagit lånet. 15 % anger däremot att förälder, syskon eller annan släkting har betalat medan 8 % har angett svarsalternativet pojk- eller flickvän.

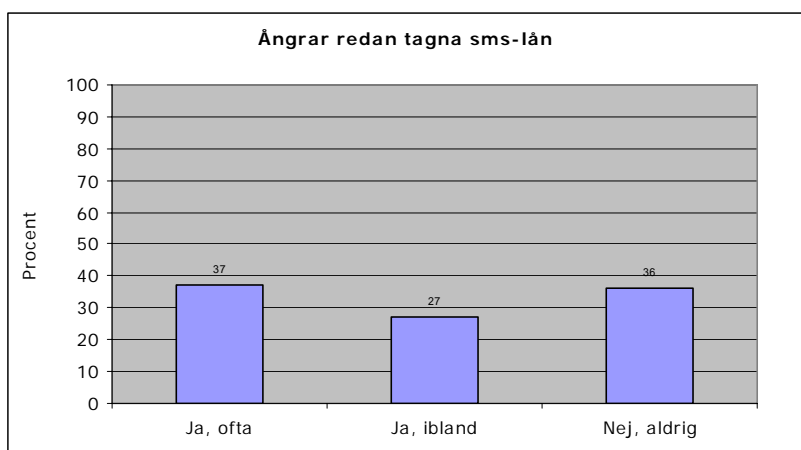
Under svarsalternativet ”någon annan” är det några som svarar kronofogden, någon namngiven person eller att de är flera som tillsammans ska betala tillbaka lånet.

Har du skulder hos Kronofogdemyndigheten?

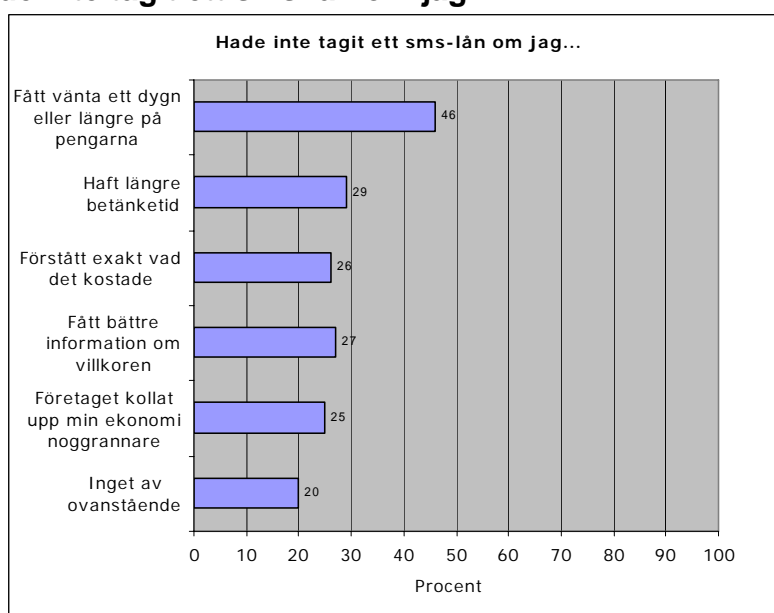
Av dem som har tagit sms-lån har drygt var fjärde svarat att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Ytterligare 8 % har svarat att de inte vet medan 66 % har svarat att de inte har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Ingen större skillnad mellan könen fanns.

Har du ångrat sms-lån som du tagit?

64 % ångrar ofta eller ibland att de tagit sms-lån. Drygt en tredjedel har dock svarat att de aldrig har ångrat sig. Ingen större skillnad mellan könen kunde utläsas.

Jag hade inte tagit ett sms-lån om jag....

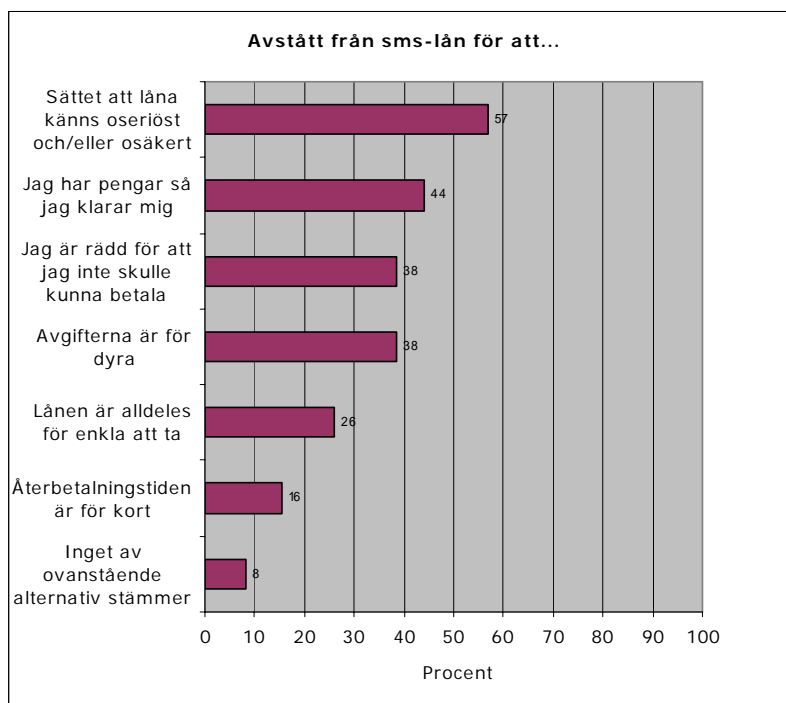

Flervalsfråga.

Nästan hälften har svarat att de inte hade tagit sms-lån om de hade fått vänta ett dygn eller längre på pengarna. 29 % hade inte tagit sms-lån om de hade haft längre betänketid medan 25 % inte hade tagit lån om de förstätt exakt vad det kostade. 27 % hade inte tagit sms-lån om de fått bättre information om villkoren och 25 % anger att de inte hade tagit sms-lån om företaget hade kollat upp deras ekonomi noggrannare.

Fler kvinnor (34%) än män (23%) har svarat att de inte hade tagit sms-lånet om de haft längre betänketid på sig.

Jag har avstått från att ta ett sms-lån därför att....

Flervalsfråga.

Av dem som har svarat att de inte har tagit sms-lån anger 57 % att de tycker sättet att låna känns oseriöst och/eller osäkert. 44 % anger att de har pengar så de klarar sig som skäl till varför de inte tagit sms-lån medan 38 % anger rädsla för att inte kunna betala tillbaka som grund. 38 % anger att de tycker att avgifterna är för dyra och var fjärde anger att lånen är alldeles för enkla att ta. 16 % har angett att återbetalningstiden är för kort.

5.4 Korstabeller utifrån våra frågeställningsområden

Här beskriver vi ett antal resultat som kommit fram genom att Konsumentverket har gjort korstabuleringar mellan olika frågor. Vi har delat in resultaten under de rubriker för frågeställningsområden som vi utgick ifrån när vi utformade enkätfrågorna. Dessa frågeområden presenterade vi i bilaga 3.

Anledning till att man tar sms-lån

Av de flesta, såväl bland dem som har och som inte har skulder hos Kronofogdemyndigheten, valdes sms-lånet för att man fick pengarna direkt (64 % har skulder, 77 % har inte skulder). På andra plats kom svarsalternativet ”det är enkelt att ansöka om lånet” (47 % har skulder, 42 % har inte skulder). För dem som har skulder hos Kronofogdemyndigheten kom svarsalternativet ”långgivaren kollar inte min ekonomi så noga” på tredje plats (28 %). Hos dem som inte har skulder kommer svarsalternativen ”långgivaren kollar inte min ekonomi så noga” och att man kan låna utan att ha personlig kontakt med långgivaren på tredje plats.

Valde sms-lån därför att ...	Har skuld hos Kronofogdemyndigheten	Har <u>inte</u> skuld hos Kronofogdemyndigheten	Vet ej
det är enkelt att ansöka	47	42	37
man får pengarna direkt	64	77	48
långgivaren kollar inte min ekonomi så noga	28	11	30
man kan låna utan personlig kontakt med långgivaren	15	11	33
annat	7	6	7

Korstabell över frågorna "Har du skulder hos Kronofogdemyndigheten?" och "Varför valde du att låna via sms?"

Vilken betydelse snabb utbetalning har

När det gäller betydelsen av snabb utbetalning har vi med hjälp av korstabelleringar kunnat se vissa mönster bland dem som har tagit sms-lån. Av dem som svarat att de valt att ta sms-lån för att man får pengarna snabbt har 75 % svarat att de inte övervägde att ta banklån eller skaffa kreditkort innan de tog sms-lån. 63 % har även angett att de har ångrat sig ofta eller ibland.

Drygt hälften (54 %) av dem som betonat vikten av snabb utbetalning har även angett att de har haft svårt att betala tillbaka. 30 % av dem som betonat vikten av snabb utbetalning har även angett att de inte hade tagit sms-lån om de hade fått vänta ett dygn eller längre på pengarna.

Av dem som ofta ångrat att de tagit sms-lån och dessutom har svarat att de valt att ta sms-lån pga att man får pengarna direkt så har 97 % även svarat att de inte tagit sms-lånet om de hade fått vänta på pengarna.

Vad lånet använts till

38 % av dem som valt sms-lån för att man får pengarna snabbt har angett att de har använt pengarna till löpande räkningar. Knappt en tredjedel av dem som också svarat snabbhet har använt pengarna till kläder, elektronik eller andra prylar medan 19 % använt pengarna till att betala andra lån.

29 % av dem som har använt pengarna till kläder, elektronik eller andra prylar har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Tilläggas kan att av dem som använt pengarna till kläder, elektronik eller andra prylar har 60 % även svarat att de har ångrat sig. Drygt hälften av dem som har svarat att de använt pengarna till att köpa kläder, elektronik eller andra prylar har haft svårt att betala tillbaka. Två tredjedelar av dem som däremot använt pengarna till nöjen eller resor samt 70 % av dem som använt pengarna till löpande räkningar har ångrat sig.

Bland dem som har svarat att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten har drygt en tredjedel svarat att de har tagit sms-lån för att betala andra lån.

Övervägt andra alternativ

Av dem som övervägde att ta ett banklån eller skaffa ett kreditkort innan de tog sms-lån har endast 30 % svarat att de valde sms-lån pga att man får pengarna snabbt. 45 % har däremot svarat att de valt sms-lån eftersom det är enkelt att ansöka och 44 % har dessutom svarat att de valt sms-lån pga att långgivaren inte kollar ekonomin så noga. 42 % har svarat att de valt sms-lån pga att man kan låna utan att ta personlig kontakt.

Av dem som svarat att de tagit sms-lån pga snabb utbetalning har 75 % även svarat att de inte har övervägt banklån eller kreditkort innan de valde sms-lån.

Villkor och kostnader

68 % av dem som svarat att de inte hade tagit sms-lån om de fått information om villkoren har även svarat att de inte skulle ha tagit sms-lån om de hade vetat vad det kostade. Av dem som svarade att de inte kände till låneavgifterna när de tog sms-lånet har 49 % angett att de har haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka sms-lånet.

44 % av dem som övervägde att ta ett banklån eller skaffa ett kreditkort innan de valde att ta sms-lån har även jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag.

Drygt hälften (52 %) av de kvinnor som inte har skulder hos Kronofogdemyndigheten har svarat att de har jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag. Motsvarande siffra för männen är 50 %. Bland de män som har skulder hos Kronofogdemyndigheten har 62 % svarat att de inte har jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag. Siffran för kvinnor är 50 %.

71 % av dem som inte övervägde att ta ett banklån eller skaffa ett kreditkort innan de valde att ta sms-lån har svarat att de inte heller har jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag. Av dem som svarat att de hade svårt att betala tillbaka lånet har 77 % svarat att de tycker att avgifterna är höga.

Återbetalningskapacitet

Av dem som har svarat att lånen är återbetalade i tid anger 43 % att deras totala lånesumma varit max 3 000 kronor. Av dem som däremot svarat att lånen inte är återbetalade i tid har 34 % svarat att de har lånat 7 001 kronor eller mer.

Av dem som har svarat ja på frågan om de har återbetalat sms-lånen i tid har 40 % svarat att de endast har tagit 1 sms-lån. Hela 85 % av dem som inte har betalat tillbaka lånen har svarat att de ångrar att de tagit sms-lån. Av dem som inte har återbetalat sms-lånen i tid har 60 % svarat att de har tagit 2 eller fler sms-lån. Av dem som har svarat att de har tagit 5 sms-lån eller fler har drygt 51 % svarat att de har haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka lånen.

79 % av de kvinnor som har skulder hos Kronofogden har också angett att de har haft delvis svårt eller svårt att betala tillbaka sms-lånet. Motsvarande siffra för männen är 91 %. Av de kvinnor som har skulder hos Kronofogdemyndigheten har 40 % svarat att de inte har kunnat betala tillbaka lånen i tid. Motsvarande siffra för männen var 47 %.

Tidigare skuldsättning

59 % av dem som kände till avgifterna innan de tog lånet har svarat att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten.

Av dem som har tagit sms-lån och som har en nettoinkomst per månad på mellan 0 och 5 000 kronor har 37 % angett att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Bland de med nettoinkomst per månad på 20 001 kronor eller mer har 2 % angett att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten.

Av de kvinnor som har tagit sms-lån och som har en nettoinkomst per månad på mellan 5 001 kronor och 10 000 kronor har 28 % angett att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Motsvarande siffra för männen är 53 %. Totalt bland män och kvinnor är andelen 37 %. Av dem som svarat att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten har 84 % även svarat att de haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka sms-lånet.

Betala andra lån med sms-lån

Som tidigare nämnts hade 16 % av dem som tagit sms-lån även svarat att de tagit lånet för att betala tillbaka andra lån. Bland dem som har svarat att de har tagit 5 lån eller fler har 20 % även svarat att de har tagit sms-lån för att betala andra lån. Av dem som har svarat att de har använt pengarna de lånat via sms till att återbetala andra lån har 68 % svarat att de haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka sms-lånet. Bland dem som har svarat att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten har drygt en tredjedel svarat att de har tagit sms-lån för att betala andra lån.

Ångrat sig eller inte

84 % av dem som svarat att de tog sms-lån pga att långivaren inte kollat ekonomin så noga har också svarat att de har ångrat sms-lån som de tagit. Av dem som har angett att man valt sms-lån för att man kan låna utan att ta personlig kontakt har 83 % svarat att de har ångrat sig ibland eller ofta.

Av dem som svarat att de har tagit 5 sms-lån eller fler har 30 % också svarat att de ofta ångrat att de har tagit sms-lån. Av dem som svarat att de inte kände till låneavgifterna när de tog sms-lånet har 42 % också svarat att de inte hade tagit lånet om de hade vetat den exakta kostnaden.

Fått kännedom om sms-lån

Som tidigare nämnts i denna rapport så hade den största delen av respondenterna fått kännedom om sms-lån via reklam. Av dem som har svarat att det faktum att man får pengarna snabbt hade betydelse för att de valde sms-lån har 71 % även svarat att de via reklam har fått reda på att man kan låna

pengar via sms. Gällande kännedom om sms-lån kunde vi se en skillnad bland männen. Bland de män som har skulder hos Kronofogdemyndigheten har nämligen 21 % fått information om sms-lån via kompisar. Bland de män som inte har skulder hos Kronofogdemyndigheten är motsvarande siffra 11 %.

Anledning till att man inte tagit sms-lån

Bland dem som svarat att de inte tagit sms-lån pga att det är för dyrt har 79 % också svarat att de inte tagit sms-lån med motiveringen att återbetalningstiden är för kort. Bland dem som svarat att de inte tagit sms-lån pga att lånen är för enkla att ta har 82 % också svarat att de inte tagit sms-lån med motiveringen att det känns osäkert/oseriöst att ta sms-lån.

Av dem som svarat att de inte tagit sms-lån pga att lånen är för dyra att ta har nästan hälften (49 %) också svarat att de inte tagit sms-lån med motiveringen att de är rädda för att inte kunna betala tillbaka. Bland dem som svarat att de inte tagit sms-lån pga att lånen är för dyra att ta har 59 % också svarat att de inte tagit sms-lån med motiveringen att de anser att lånen är för enkla att ta.

6. Sammanfattning

Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten genomförde gemensamt en enkätundersökning på communitysajten Playahead under perioden 11 - 21 oktober 2007. Målgruppen för enkätundersökningen var unga vuxna i åldern 18 - 25 år. Syftet var att genom en kartläggning få en ökad kunskap om unga vuxnas erfarenheter och syn på sms-lån. Varför unga vuxna valt att ta sms-lån och vad de finansierat med hjälp av de lånade pengarna var frågor som vi ville ha svar på. Kunskapen ska sedan kunna användas av Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten i förebyggande arbete.

Enkätundersökningen genomfördes online på communitysajten Playahead och bestod av två delar. Först en mini-enkät som alla 18-25-åringar som loggade in på sajten erbjöds att besvara. Efter den inledande mini-enkäten fick samtliga frågan om de kunde tänka sig att besvara fler frågor i samma ämne. Frågorna i denna fördjupade enkät var anpassad till om respondenten hade tagit sms-lån eller inte.

12 220 unga vuxna svarade på enkätens första fråga om de någon gång hade tagit ett sms-lån. Av dessa svarade 6 % att de hade tagit sms-lån.

Svar från dem som inte tagit sms-lån

Bland de 11 480 respondenter som inte tagit sms-lån har var tionde svarat att de kan tänka sig att ta sms-lån. Som anledning till att man inte valt att ta sms-lån anger 57 % att de tycker sättet att låna känns oseriöst och/eller osäkert medan 44 % anger att de har pengar så de klarar sig. 38 % anger rädsla för att inte kunna betala tillbaka och 38 % anger att de tycker att avgifterna är för dyra. 16 % har angett att återbetalningstiden är för kort och var fjärde tycker att lånen är alldeles för enkla att ta. Bland dem som svarat att de inte tagit sms-lån pga att det är för dyrt har 79 % också svarat att de inte tagit sms-lån med motiveringen att återbetalningstiden är för kort. Bland dem som svarat att de inte tagit sms-lån pga att lånen är för enkla att ta har 82 % också svarat att de inte tagit sms-lån med motiveringen att det känns osäkert/oseriöst att ta sms-lån.

Svar från dem som tagit sms-lån

Av dem som däremot har tagit sms-lån var det sedan 75 % som valde att svara på ytterligare frågor, vilket motsvarar 477 respondenter. 37 % av dessa svarade att de har använt pengarna de lånat till kläder, elektronik eller andra prylar. 29 % använde pengarna till att betala löpande räkningar (tex hyra). 28 % hade däremot använt pengarna de lånat till nöjen och resor medan 16 % hade använt pengarna till att betala andra lån.

På frågan varför de valde att ta sms-lån har hela 69 % av respondenterna valt svarsalternativet ”man får pengarna direkt”. Därefter kommer svarsalternativet som handlade om att det är enkelt att ansöka om sms-lån (44%). 17 % har angett att valet grundar sig på att långivaren inte kollar ekonomin så noga innan lånet beviljas. 12 % svarade att svarsalternativet ”man kan låna utan att ta personlig kontakt med långivaren” hade betydelse för att de hade valt sms-lån.

När det gäller de som har svarat att snabb utbetalning var skälet till att de valde sms-lån kan vi konstatera följande: Drygt hälften av dem har även angett att de har haft svårt att betala tillbaka. 75 % har svarat att de inte övervägde att ta banklån eller skaffa kreditkort innan de tog sms-lån. 63 % har även angett att de har ångrat sig ofta eller ibland. 71 % har även svarat att de fått kännedom om sms-lån via reklam.

65 % av samtliga respondenter övervägde aldrig att ta banklån eller skaffa kreditkort innan sms-lånet togs. Ungefär hälften har däremot svarat att de har jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag. 69 % av dem som tagit sms-lån kände till låneavgifterna när lånet togs medan resterande 31 % inte kände till låneavgifterna eller inte kommer ihåg om de kände till dem. 64 % har svarat att de tycker att avgifterna för lånet är höga.

Av dem som tagit sms-lån har 41 % endast tagit ett sms-lån medan 59 % har tagit 2 lån eller fler. En tredjedel av respondenterna har lånat mer än totalt 5 001 kronor.

Drygt hälften av respondenterna har svarat att de haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka lånet och drygt var fjärde har angett att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Nästan hälften, dvs 46 %, av alla som tagit sms-lån kan tänka sig att ta ett sms-lån igen.

Hela 64 % ångrar ofta eller ibland att de tagit sms-lån och 46 % har svarat att de inte hade tagit sms-lån om de hade fått vänta ett dygn eller längre på pengarna. 29 % hade inte tagit sms-lån om de hade haft längre betänketid medan 25 % inte hade tagit lånet om de förstått exakt vad det kostade. 27 % hade inte tagit sms-lån om de fått bättre information om villkoren och var fjärde anger att de inte hade tagit sms-lån om företaget hade kollat upp deras ekonomi noggrannare. 68 % av dem som svarat att de inte hade tagit sms-lån om de fått information om villkoren har även svarat att de inte skulle ha tagit sms-lån om de hade vetat vad det kostade.

Av dem som övervägde att ta ett banklån eller skaffa ett kreditkort har endast 30 % svarat att de valde sms-lån pga att man får pengarna snabbt. 45 % har däremot svarat att de valt sms-lån eftersom det är enkelt att ansöka och 44 % har dessutom svarat att de valt sms-lån pga att långivaren inte kollar ekonomin så noga. 42 % har svarat att de valt sms-lån pga att man kan låna utan att ta personlig kontakt. 71 % av dem som inte övervägde att ta ett banklån eller skaffa ett kreditkort innan de valde att ta sms-lån har svarat att de inte heller har jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag.

Av dem som svarat att lånen inte är återbetalade i tid har 34 % svarat att de har lånat 7 001 kronor eller mer. Hela 85 % av dem som inte har betalat tillbaka lånen har svarat att de ångrar att de tagit sms-lån. Av dem som har svarat att de har tagit 5 sms-lån eller fler har drygt hälften svarat att de har haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka lånen.

Av dem som har tagit sms-lån och som har en nettoinkomst per månad på mellan 0 och 5 000 kronor har 37 % angett att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Många av respondenterna har angett lön eller studiebidrag som typ av inkomst.

Som tidigare nämnts hade 16 % svarat att de tagit lånet för att betala tillbaka andra lån. Bland dem som har tagit 5 lån eller fler har var femte även svarat att de har tagit sms-lån för att betala andra lån. 68 % av dem som har svarat att de har använt pengarna till att återbetala andra lån har också svarat att de haft svårt eller delvis svårt att betala tillbaka. Bland dem som har svarat att de har skulder hos Kronofogdemyndigheten har drygt en tredjedel svarat att de har tagit sms-lån för att betala andra lån.

84 % av dem som svarat att de tog sms-lån pga att långivaren inte kollar ekonomin så noga har också svarat att de har ångrat sms-lån som de tagit. Av dem som har angett att man valt sms-lån för att man kan låna utan att ta personlig kontakt har 83 % svarat att de har ångrat sig ibland eller ofta.

Vi gör ingen analys i denna rapport men vi kan dock konstatera att vissa tendenser kan antydvas om att en del av respondenterna i vår enkätundersökning verkar vara unga vuxna med ekonomi i obalans. Exempelvis har drygt hälften angett att de har haft svårt att betala tillbaka och 39 % klarar inte av att betala tillbaka sms-lånet i tid. Vi vet dock inte orsaken och därför kan vi inte dra några generella slutsatser. Vi kan även se att många (64 %) ångrar att de tagit sms-lån. 46 % av respondenterna har dessutom svarat att de inte hade tagit sms-lån om de hade fått vänta ett dygn eller längre på pengarna. Detta kan vara tecken på att besluten om att ta sms-lån tas snabbt och ogenomtänkt.

En iakttagelse är att bland dem som har övervägt andra alternativ såsom banklån och kreditkort verkar det inte bara vara snabb utbetalning som är helt avgörande. Även enkelheten att ansöka spelar roll i många fall.

Kronofogdemyndigheten varnade för att om inte trenden med ökande antal ansökningar om betalningsföreläggande gällande sms-lån bröts kunde antalet ansökningar under 2007 komma att överstiga 10 000 vid årsskiftet 2007/2008. Kronofogdemyndigheten har i samband med denna undersökning tagit fram ny statistik som visar att den prognosen redan nu är långt överskriden. Redan för de tre första kvartalen 2007 kan vi nämligen konstatera att hela 13 337 ansökningar kommit in.

Bilaga 1: Enkätfrågorna

Minienkät

1. Har du någon gång tagit SMS-lån?

Ja

Nej

2. Vad använde du pengarna till?

(Flera alternativ är möjliga)

Kläder, elektronik eller andra prylar

Nöjen, resor

Löpande räkningar (t ex hyra)

Återbetala annat lån

Annat.....

2. Skulle du kunna tänka dig att ta ett sms-lån?

Ja

Nej →

Känner inte till vad sms-lån är →

3. Hade du eller har du svårt att betala tillbaka lånet?

Ja

Ja, delvis

Nej

3. Vad skulle du använda pengarna till i så fall?

Kläder, elektronik eller andra prylar

Nöjen, resor

Löpande räkningar (t ex hyra)

Återbetala annat lån

Annat.....

4. Kan du tänka dig att ta ett sms-lån igen?

Ja

Nej

Vet ej

Fördjupad enkät

Frågor till de som svarat JA på frågan om de har tagit ett SMS-lån

5. Inkomst/månad efter skatt?

- 0-5000 kr
- 5001-10 000 kr
- 10 001-20 000 kr
- 20 001 kr eller mer

6. Typ av inkomst? (Flera alternativ är möjliga)

- Studiebidrag (gymnasiestuderande)
- Studiebidrag/Studielån (universitetsstuderande eller liknande)
- Lön
- A-kassa
- Ersättning från Försäkringskassan
- Får extrapengar av föräldrar
- Har ingen inkomst
- Annan inkomst.....

7. Hur fick du reda på att du kan låna pengar via SMS?

- Pojk/flickvän
- Kompisar
- Föräldrar
- Reklam på t ex teve, radio, internet
- Nyheter i t ex teve, press, internet
- Annan

8. Varför valde du att låna via SMS? (Flera alternativ är möjliga)

- Det är enkelt att ansöka
- Man får pengarna direkt
- Långgivaren kollar inte min ekonomi så noga
- Man kan låna utan att ta personlig kontakt med långgivaren
- Annat

9. Hur många sms-lån har du tagit?

- 1 lån
- 2-4 lån
- 5 lån eller fler

10. Hur mycket har du sammanlagt lånat?

- 1000 – 3000 kr
- 3001 - 5000 kr
- 5001 - 7000 kr
- 7001 kr eller mer
- Vet ej

11. Har du jämfört priser och villkor mellan olika sms-låneföretag innan du tog lånet/lånen?

- Ja
- Nej
- Vet ej

12. Kände du till låneavgifterna när du tog lånet?

- Ja
- Nej
- Vet ej/ Kommer ej ihåg

13. Tycker du att avgifterna för lånet är...

- Höga
- Varken höga eller låga
- Låga
- Vet ej

14. Övervägde du att ta ett banklån eller skaffa ett kreditkort innan du valde att ta ett sms-lån?

- Ja
- Nej

15. Är lånet/lånen du tagit återbetalade i tid?

- Ja
- Delvis
- Nej
- Vet ej

16. Vem har betalat/ska betala tillbaka SMS-lån som du har tagit? (Flera svarsalternativ är möjliga)

- Jag själv
- Förälder, syskon eller annan släkting
- Pojk/flickvän
- Kompis
- Någon annan, nämligen
- Vet ej

17. Har du ångrat SMS-lån som du tagit?

☐ Ja, ofta	—————>	18
☐ Ja, ibland	—————>	18
☐ Nej, aldrig	—————>	19

18. Nedan anges ett antal påståenden. Fyll i de alternativ som stämmer för dig:

”Jag hade inte tagit ett SMS-lån om... :

- ... jag hade fått vänta ett dygn eller längre på pengarna
- ... jag hade haft längre betänketid
- ... jag hade förstått exakt vad det kostade
- ... jag hade fått bättre information om villkoren
- ... företaget hade kollat upp min ekonomi noggrannare
- Inget av ovanstående alternativ stämmer för mig

19. Har du skulder hos Kronofogdemyndigheten?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Enkätfrågor till dem som svarat NEJ på frågan om de har tagit ett SMS-lån

4. Inkomst/månad efter skatt?

- 0-5000 kr
- 5001-10 000 kr
- 10 001-20 000 kr
- 20 001 kr eller mer

5. Typ av inkomst? (Flera alternativ är möjliga)

- Studiebidrag (gymnasiestuderande)
- Studiebidrag/Studielån (universitetsstuderande eller liknande)
- Lön
- A-kassa
- Ersättning från Försäkringskassan
- Får extrapengar av föräldrar
- Har ingen inkomst
- Annan inkomst.....

6. Hur fick du reda på att man kan låna pengar via SMS?

- Pojk/Flickvän
- Kompisar
- Föräldrar
- Reklam på t ex teve, radio, internet
- Nyheter i t ex teve, press, internet
- Annan

7. Nedan följer ett antal påståenden. Fyll i de alternativ som stämmer för dig:

Jag har avstått från att ta ett SMS-lån därför att... :

- Avgifterna är för dyra
- Lånen är alldeles för enkla att ta
- Jag har pengar så jag klarar mig
- Återbetalningstiden är för kort
- Jag är rädd för att jag inte skulle kunna betala tillbaka
- Sättet att låna känns oseriöst och/eller osäkert
- Inget av ovanstående alternativ stämmer för mig

Bilaga 2: Enkätsvaren

Frekvenstabeller presenteras för varje fråga i resultatkapitlet. Vi redogör även för ett urval av kommenterar under öppna svarsalternativ samt korstabeller. De redovisas dock inte i fulltext i denna rapport eftersom detta är ett så omfattande material. Vid önskemål om att få underlag kan Konsumentverkets kundtjänst kontaktas.

Bilaga 3: Metod

Här redogör vi för vilka metoder vi har använt oss av i arbetet med vår enkätundersökning. Inledningsvis redogörs för målgrupp, urval och avgränsningar. Därefter följer en förklaring av vårt val av datainsamlingsmetod, utformning av enkätfrågor och svarsalternativ samt enkätundersökningens genomförande. Slutligen förklarar vi hur vi har bearbetat enkätsvaren.

Målgrupp

Målgruppen för undersökningen har varit unga vuxna personer mellan 18-25 år som loggade in på Playahead under perioden 11-21 oktober 2007.

Urval

Enkätundersökningen genomfördes för att kartlägga unga vuxnas erfarenheter av och syn på sms-lån. Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten valde därför en samlingsplats där många unga vuxna möts. Valet föll på communitysajten Playahead.

Genom Playahead kunde vi på ett relativt enkelt och snabbt sätt nå många i målgruppen samt ge respondenterna möjlighet att svara på frågorna vid en tidpunkt som han eller hon själv bestämde. Dessutom krävdes det inga större avancerade tekniska lösningar för att genomföra enkätundersökningen på Playahead.

Ytterligare en fördel med valet av en communitysajt med inloggning var att Playahead hade information om deras medlemmar som vi kunde använda i vår undersökning. Svaren var anonyma men vi fick exempelvis reda på ålder, kön samt i vilket geografiskt område respondenterna bor i. Vi vill påpeka att de personer i åldern 18 - 25 år som har loggat in på Playahead själva har fått välja om de har velat svara på enkätundersökningen eller inte.

En annan anledning till att vi valde en communitysajt var att vi ville nå både sådana i målgruppen som hade tagit sms-lån och sådana som inte hade tagit sms-lån. Hade vi exempelvis gjort ett urval av personer med obetalda sms-lån i Kronofogdemyndighetens register hade vi bara kunnat följa upp en målgrupp.

Val av datainsamlingsmetod

För att kunna genomföra en kartläggning i ämnet behövde vi få svar från ett större antal personer i målgruppen. Därför valdes en kvantitativ datainsamlingsmetod i form av en enkät. Vi kunde på så sätt samla in databehandlingsbara siffror för att mäta resultatet. Vi ansåg även att en kvantitativ datainsamlingsmetod bäst skulle ge oss svar på våra frågor. Vårt val av att använda Playaheds enkätundersökningsverktyg för datainsamling var även tids- och kostnadsbesparande.

Det fanns även inslag av kvalitativ karaktär i enkätundersökningen eftersom vissa frågor gav respondenterna möjlighet att själva specificera ett svar i skrift. Ett urval av dessa svar anges i resultatdelen.

Utformning av enkätfrågor och svarsalternativ

För att genomföra kartläggningen utformades ett antal enkätfrågor utifrån syftet och de frågeställningsområden om sms-lån som låg till grund för syftet. Dessa frågeställningsområden sammanfattades i följande rubriker:

1. Anledning till att man tar sms-lån
2. Vilken betydelse snabb utbetalning har
3. Vad lånet använts till
4. Övervägande av andra lånealternativ
5. Villkor och kostnader
6. Återbetalningskapacitet
7. Tidigare skuldsättning
8. Betala andra lån med sms-lån
9. Ångrat sig eller inte
10. Fått kännedom om sms-lån
11. Anledning till att man inte tagit sms-lån

Dessa rubriker återkommer i resultatkapitlet.

När vi utifrån rubrikerna hade utformat enkätfrågorna tänkte vi noggrant igenom svarsalternativen. På de flesta frågorna kunde man som respondent enbart välja ett

svarsalternativ. Vissa frågor var dock flervalfrågor, dvs det fanns möjlighet för respondenten att välja flera svarsalternativ. Vilka frågor som var flervalfrågor framgår vid respektive fråga i resultatdelen.

Enkätundersökningens genomförande

När enkätfrågorna hade utformats genomfördes enkätundersökningen online på communitysajten Playahead under perioden 11-21 oktober 2007. Enkäten genomfördes i två steg – först via en **mini-enkät** som alla 18-25-åringar som loggade in på sajten erbjöds att besvara. Efter den inledande mini-enkäten fick samtliga respondenter frågan om de kunde tänka sig att besvara fler frågor i samma ämne. Frågorna i denna **fördjupade enkät** var anpassad till om respondenten hade tagit sms-lån eller inte. Enkätfrågorna finns att läsa i helhet som bilaga 1.

De som hade loggat in på Playahead kunde även besvara enkäten utifrån en kampanjsajt på Playahead. Varje respondent kunde dock endast besvara enkäten en gång. Respondenterna som svarade på enkätfrågorna var anonyma men kunde särskiljas utifrån ålder, kön och vart i Sverige de bor. Därför presenteras svaren på de specifika frågorna även i vissa fall utifrån dessa bakgrundsvariabler.

Bearbetning av enkätsvaren

När tiden för enkätundersökningen hade löpt ut sammanställde Playahead svaren i Excel-filer. Därefter anlätade Konsumentverket undersökningsföretaget Attityd i Karlstad AB. Attityd matade in alla svaren från enkäten i SPSS som är ett avancerat statistiskt dataanalysprogram. Med hjälp av SPSS kunde de sedan ta fram frekvenstabeller. Med frekvenstabeller menas en presentation av svaren utifrån frekvensfördelning, dvs hur många som hade svarat på respektive fråga samt vilket svarsalternativ de hade valt.

Attityd i Karlstad AB gjorde även korstabeller. I en korstabell kan flera olika frågor analyseras på samma gång och på så sätt kan man få fram eventuella samvariationer mellan olika frågor. Attityd i Karlstad AB utgick ifrån våra önskemål vid val av vilka korstabeller de skulle ta fram. Våra önskemål grundade sig i sin tur på de frågeställningsområden som vi utgick ifrån när vi formulerade enkätfrågorna. Korstabellerna redovisas i kapitel 5.4.